

אומנות פוליטית כביקורת על השלטון

© 2015 RMN-Grand Palais (musée du Louvre) / Michel Urtado

© 2013 RMN-Grand Palais (musée du Louvre) / Michel Urtado

מנהיגות מיטיבה מול מנהיגות עריצה
"חוק המלך" - "משפט המלך"

["החירות מובילה את העם" \(1830\)](#)

["רפסודיית מדוזה" \(1819\)](#)

[החירות מובילה את העם 2019 \(גרפיטי\)](#)

[רפסודיית מדוזה 2019 \(גרפיטי\)](#)

[ללא שם \(מחאת בלפור 2020\)](#)

משרד החינוך

929

”החירות מובילה את העם” - דלקרואה (1830) : התקוממות נגד שלטון מנותק

הציור מתאר את מהפכת יולי 1830

מהפכה מלוכנית, מנוגדת בערכיה לרוח המהפכה הצרפתית שהתרחשה 40 שנה לפניו ב-1789.

מהפכת יולי החזירה לשלטון את המלך לואי פיליפ, אבל עם הזמן הפכה יצירה זו דווקא לסמל של המהפכה הצרפתית.

ביצירה מוצגת מריאן – דמות נשית שהיא סמל של רעיון החירות ובידה דגל צרפת, ונראים שני המעמדות - הבורגנים והפועלים. ביצירה מתוארים הפטריוטיות והניצחון מול האמת של הכאב, המוות והטרגדיה.

© 2013 RMN-Grand Palais (musée du Louvre) / Michel Urtado

[הציור במוזיאון הלובר](#)

[סרטון שצולם בלובר עם הסבר](#)

[סרטון שמסביר על הציור](#)

"רפסודיית מדוזה" (1819)

ביקורת על מנהיגות מנותקת שנוטשת את העם

היצירה מתארת את סיפורה של הספינה "מדוזה" שיצאה לסנגל ונשאה על סיפונה 400 איש, אצילים ובני מעמד הפועלים,

כדי לסייע שם בהקמת המושבה הצרפתית.

רב החובל שנבחר היה אציל המקורב למלך, ולא מנוסה בניווט, וכנראה כתוצאה מכך הספינה עלתה על שרטון.

שש ספינות ההצלה אוישו באצילים, וכ-150 איש המשתייכים למעמד הפועלים הצטופפו על רפסודה מאולתרת.

סירות ההצלה היו אמורות לגרור את הרפסודה, אבל רב החובל חתך את החבל וניתק את הרפסודה מסירות ההצלה של האצילים. המסר החריף של הציור הוא שהרפסודה היא צרפת עצמה. מאז ועד היום יצירה זו מהדהדת ביצירות של אומנים הרוצים להעביר ביקורת פוליטית או חברתית.

© 2015 RMN-Grand Palais (musée du Louvre) / Michel Urtado

[הציור במוזיאון הלובר](#)

[סרטון שצולם בלובר עם הסבר](#)

[סרטון שמסביר על הציור](#)

להרחבה

© Delacroix, Liberty Leading the People | Smarthistory

s111aJgkYkU&t=3https://www.youtube.com/watch?v=yFu

משרד החינוך

929

"החירות מובילה את העם 2019" – PBOY – ביקורת עכשווית

s25pfVMo&t=74https://www.youtube.com/watch?v=LyxH

פסקל בויאר (המכונה PBOY) הוא אומן גרפיטי עכשווי יליד פריז, בן למעמד הפועלים.

בויאר יוצר בפריז בהשראת יצירות קנוניות, ובאמצעותן מביע את מחאתו.

היצירה מביעה תמיכה ב"מחאת האפודים הצהובים" שפרצה בצרפת במאי 2018, בשל התנגדות לרפורמות הכלכליות שהנהיג נשיא צרפת עמנואל מקרון, רפורמות שנתפסו כתומכות בעשירים ומעיקות על מעמד הפועלים.

משרד החינוך

929

ביקורת עכשווית

בהשראת "רפסודת מדוזה" הוא יצר ציור קיר שמידותיו 9X6 מטר, עם שינויים ביצירה המעבירים גם הם מסר, למשל המפרש עשוי משטרות כסף. הוא שילב ביצירתו קוד QR, וכך כל מי שצפה ביצירה יכול היה לתרום לו כסף. לדבריו של בויאר כולנו מצויים על אותה הרפסודה, שננטשה על ידי השלטון - קבוצה קטנה מאוד של אנשים שלא אכפת להם מהשאר. עוד אמר כי המסר המהפכני של האומנות נגנב, בדיוק כמו צרפת.

[על הציור](#) [על תהליך יצירת "רפסודת המדוזה 2019"](#)

האומן שרון אברהם הציג במסגרת "הפגנות בלפור" מיצג מחאה, בהשראת "החירות מובילה את העם" של דלקרואה [ללא שם](#) (מחאת בלפור 2020)

[ראיון עם האמן](#)

דיון

- ❖ על הקשר שבין שלטון לסדר.
"בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה" (שופטים יז, ו) – האם אתם מסכימים עם הקביעה הזו בהתייחס לסוגיות ההיסטוריות והערכיות שעלו במהלך הלימוד? מה המחיר שנכון לשלם עבור הסדר שמעניק השלטון?
- ❖ ביקורת על השלטון דרך התכתבות פנימית בין יצירות קיימת גם בתנ"ך – חטאי המלך שלמה הם הדהוד של האיסורים הקיימים ב"חוק המלך". המלך שלמה הוא המודל השלילי שאליו מכוון "חוק המלך".
- ❖ "משל הרועים" ביחזקאל לד - סיפור המשמש להעברת ביקורת עקיפה על השלטון. האומנות היא אחת הדרכים להביע ביקורת על השלטון. מה כוחה? מה מגבלותיה? אילו דרכים נוספות מוכרות לכם מהתנ"ך ומימינו?

